

Forum
Innowacyjności

Bezpieczeństwo i niezawodność systemu elektroenergetycznego wobec wzrostu generacji OZE

Charakterystyka rozproszonych źródeł wiatrowych i fotowoltaicznych

Czy są one równoważne źródłom konwencjonalnym,
gdy dostarczają energię?

Ministerstwo
Klimatu i Środowiska

Instytut Energetyki
Instytut Badawczy

Narodowy Fundusz
Ochrony Środowiska
i Gospodarki Wodnej

Charakterystyka rozproszonych źródeł wiatrowych (GW) i fotowoltaicznych (PV)

Zależność od składników pogody:

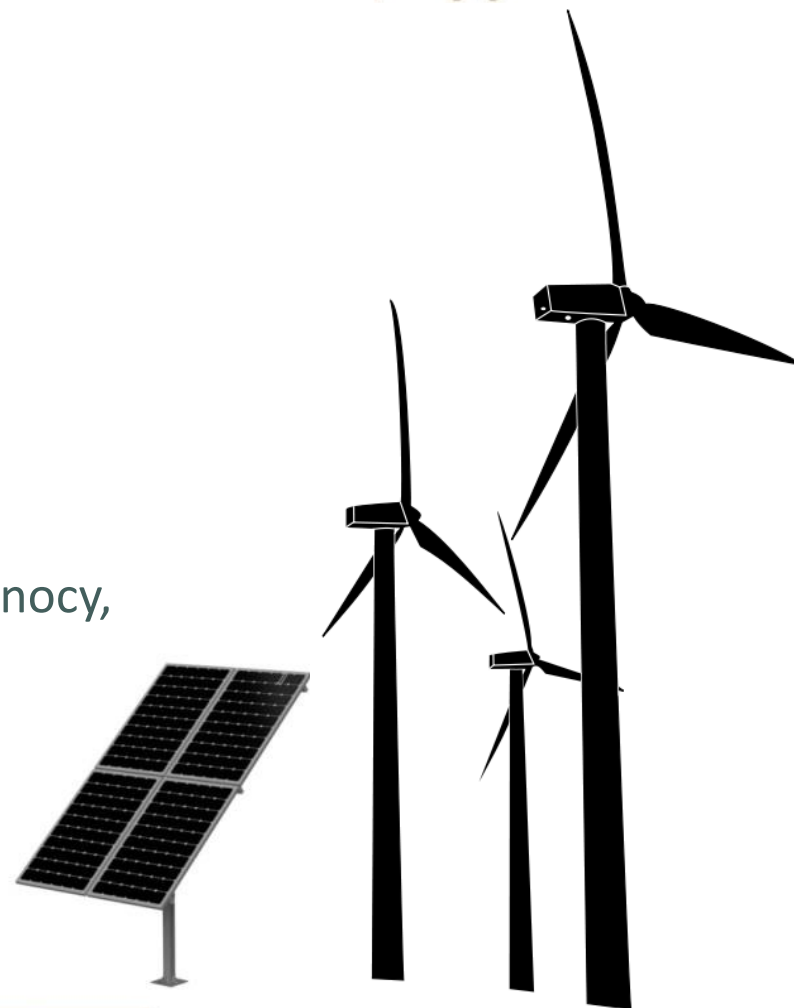
- prędkości wiatru (V)
- nasłonecznienia

Częściowa nieprzewidywalność:

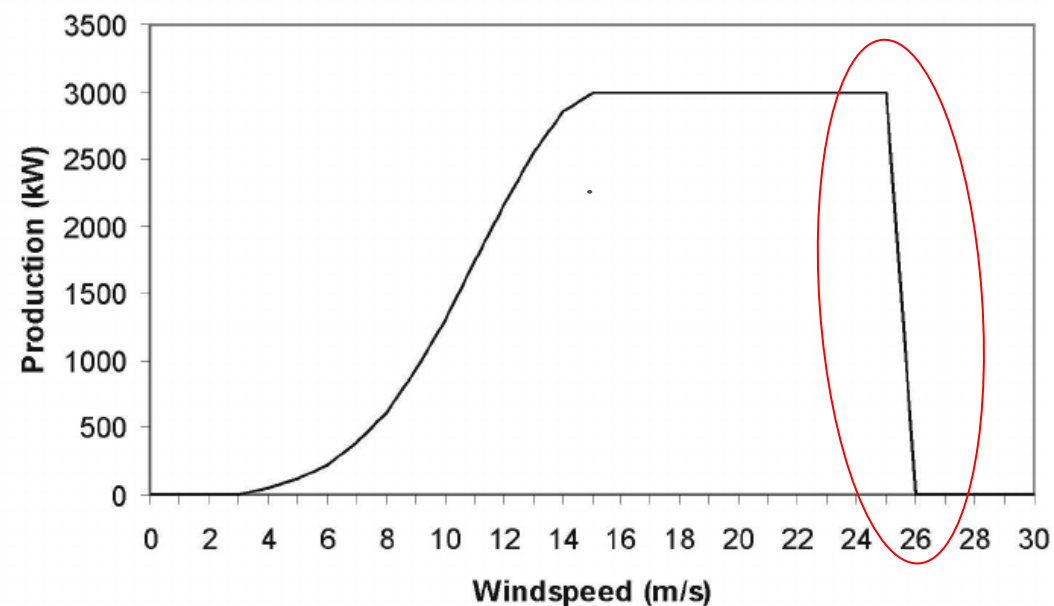
- bardziej przewidywalne źródła PV (brak generacji w nocy, dużo niższy max. poziom generacji zimą)
- źródła wiatrowe: V^3

$$P_{GW} = 0,5 \cdot \rho \cdot A \cdot V^3 \cdot \eta \cdot C_p \text{ [W]}$$

Charakterystyka rozproszonych źródeł wiatrowych (GW) i fotowoltaicznych (PV)

Średnia produktywność dużo niższa niż przypadku źródeł konwencjonalnych
(produktywność – rzeczywiście wyprodukowana energia/mocy znamionowej)

Zależność mocy siłowni wiatrowej od prędkości wiatru (Vestas V90 3 MW)

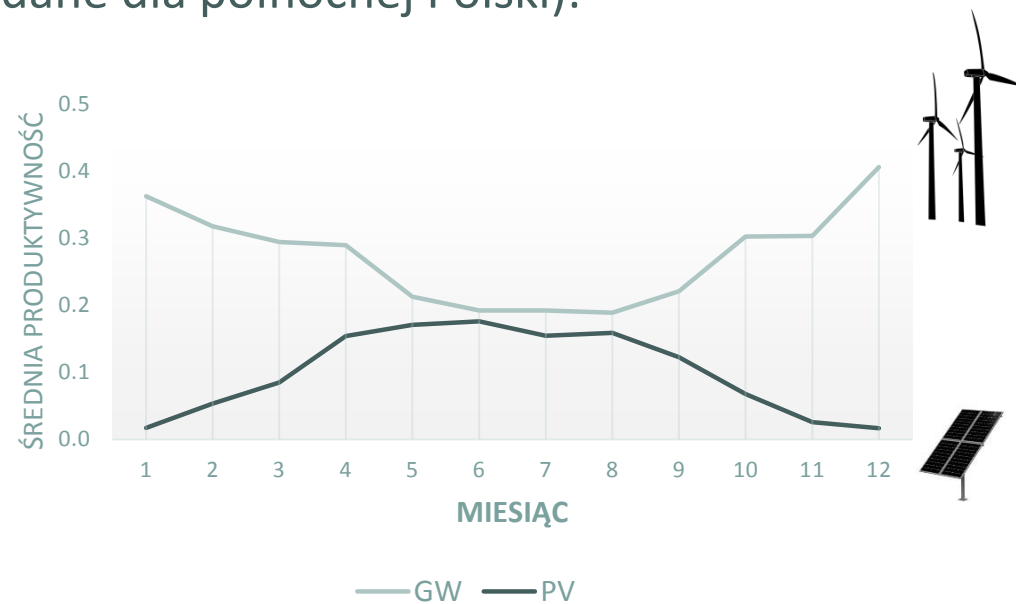
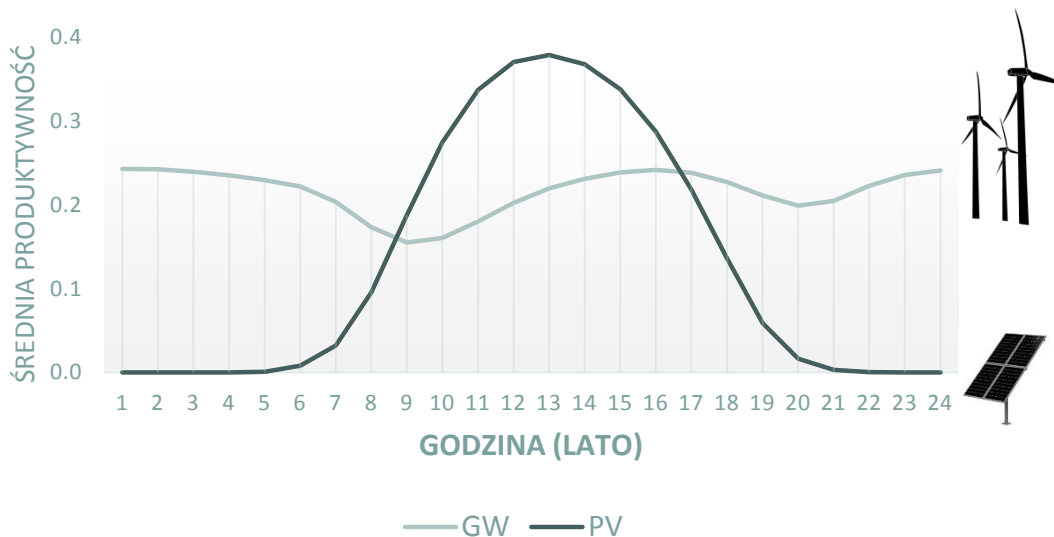

Charakterystyka rozproszonych źródeł wiatrowych (GW) i fotowoltaicznych (PV)

Niekontrolowana zmienność:

- krótkoterminowa (dobowa)
- długoterminowa (sezonowa)
- obszarowa

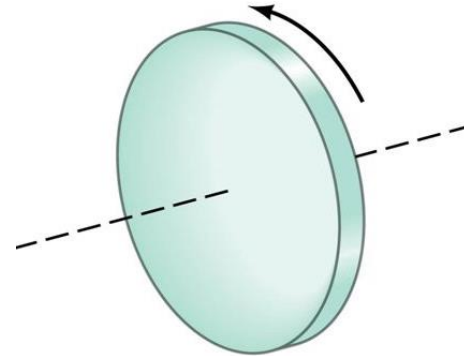
Obszarowa współzależność poziomów GW i PV (dane dla północnej Polski):

OZE równoważne źródłom konwencjonalnym?

Inercja (związana z masą wirującą)

- jej odpowiednio duża wartość w przypadku zakłóceń w pracy systemu pozwala na stabilizację jego pracy

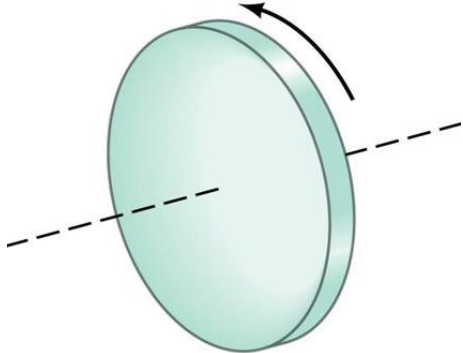

Moc zwarciovą

- jej odpowiednio duża wartość pozwala rozróżnić stan normalny (prąd znamionowy) od uszkodzenia (prąd zwarciovą)

OZE równoważne źródłom konwencjonalnym?

Parametr Typ źródła	Inercja H	Moc zwarciova	Połączenie z systemem elektroenergetycznym
KONWENCJONALNE generatory synchroniczne			bezpośrednie
OZE GW i PV			pośrednie – poprzez przekształtnik energoelektroniczny

Metody utrzymania wymaganego poziomu inercji i mocy zwarciowej

Instalacja kompensatorów synchronicznych

Instalacja baterii akumulatorów połączonych z kompensatorami statycznymi (STATCOM), rozwiązanie istotnie droższe przy porównywalnych parametrach technicznych

Przykładowe podejście operatora włoskiego Terna – instalacja w kluczowych stacjach kompensatorów synchronicznych o parametrach:

- 3000 obr/min z chłodzeniem powietrzno-wodnym
- stała inercji **$H = 7 \text{ s}$** (próżniowe koło zamachowe)

Montaż próżniowego koła zamachowego instalacji kompensatora synchronicznego na stacji Materna (Włochy)

Rozporządzenia UE

NC RfG (2016/631)

1) Wymogi ogólne niezależne od sposobu przyłączenia modułu wytwarzania do sieci

2) Wymogi szczególne z uwzględnieniem zastosowanej technologii

Zdefiniowany proces pozyskiwania pozwolenia na użytkowanie (EON, ION, FON, LON)

Monitorowanie zgodności modułów wytwarzania
z Kodeksem (testy, certyfikaty, symulacje zgodności, modele symulacyjne)

Monitorowanie wdrażania kodeksu, przyznawania odstępstw

SOGL (2017/1485)

Dotyczy SGU (B, C i D) - również obiekty istniejące

- Wymóg modeli na potrzeby oceny stabilności dynamicznej
- SGU ma dostarczyć analizy pokazujące oczekiwane wyniki oceny stabilności dynamicznej (*w stosownych przypadkach*)
- Decyzja URE (DRE.WOSE.7128.369.4.2018.2019.ZJ): SGU typu B, C i D przekazują parametry modeli na potrzeby obliczeń statycznych, dynamicznych i zwarciovych

ER (2017/2196)

Cykliczne testowanie i weryfikacja zdolności regulacyjnych istotnych dla obrony i odbudowy systemu (art. 43 ust. 3, art. 49)

- Możliwość wykorzystania każdego SGU w stanach zagrożenia (po wyczerpaniu dostępnych możliwości)

Ministerstwo
Klimatu i Środowiska

Instytut Energetyki
Instytut Badawczy

Narodowy Fundusz
Ochrony Środowiska
i Gospodarki Wodnej

Rozporządzenie NC RfG (2016/631)

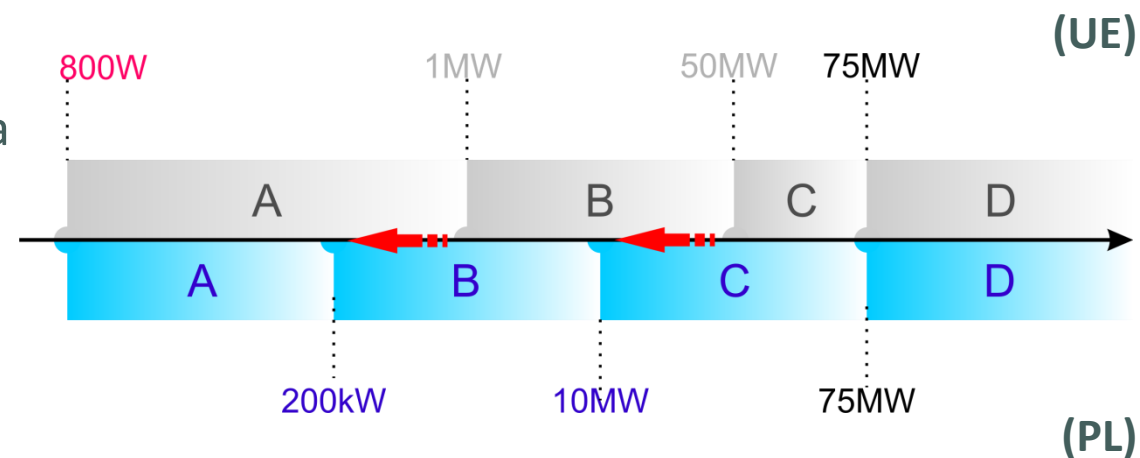
- **Obowiązuje wszystkich nowych wytwórców o mocy osiągalnej od 800 W (0,8 kW)**

- **Kategoryzacja: A, B, C lub D**
wg mocy osiągalnej w punkcie przyłączenia

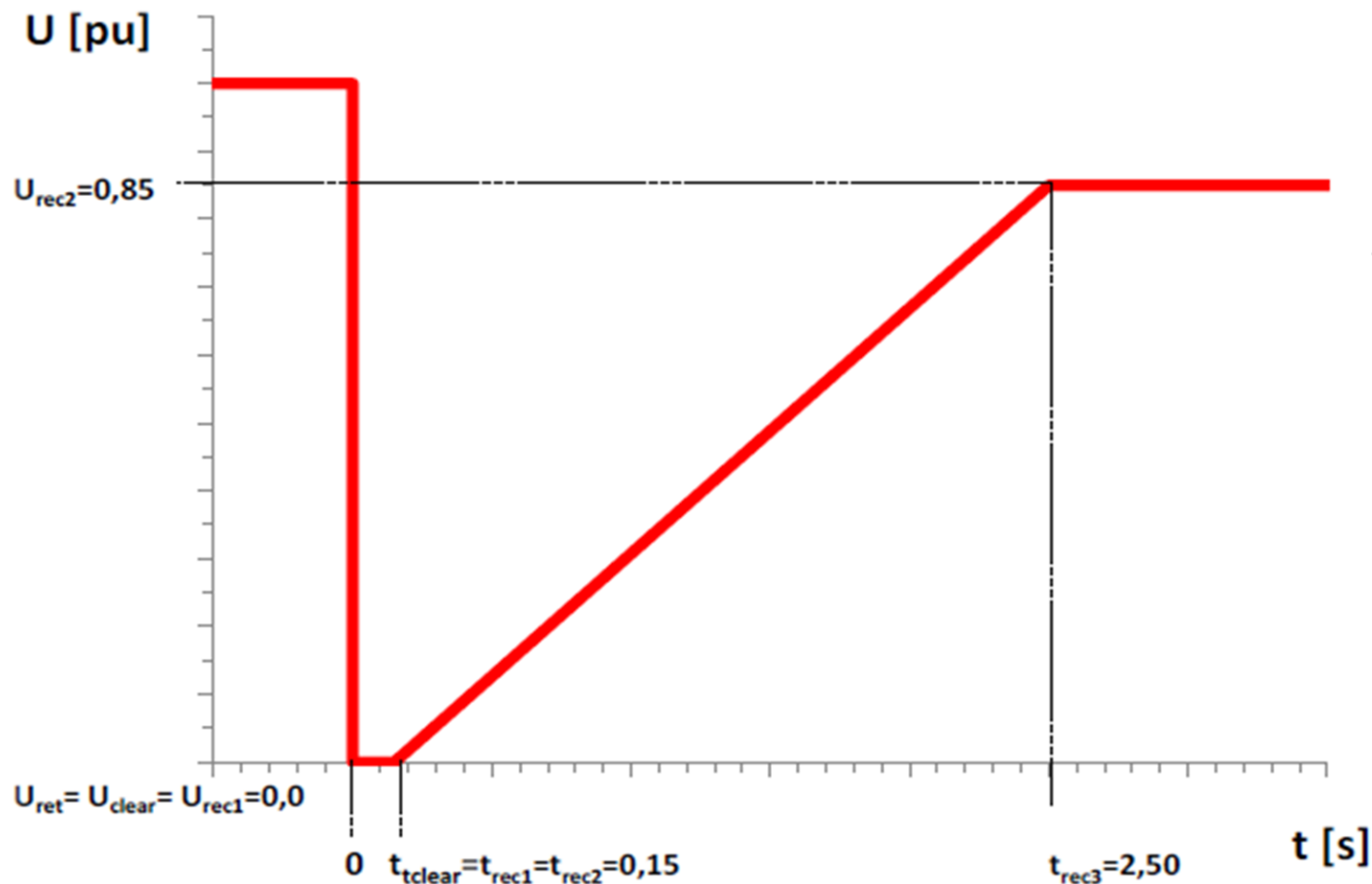
- **Wartości progowe mocy**
do decyzji OSP, zatwierdzone przez URE

- **Wymogi Ogólnego Stosowania**
parametryzacja części wymogów wg potrzeb OSP

(Instytut Energetyki)

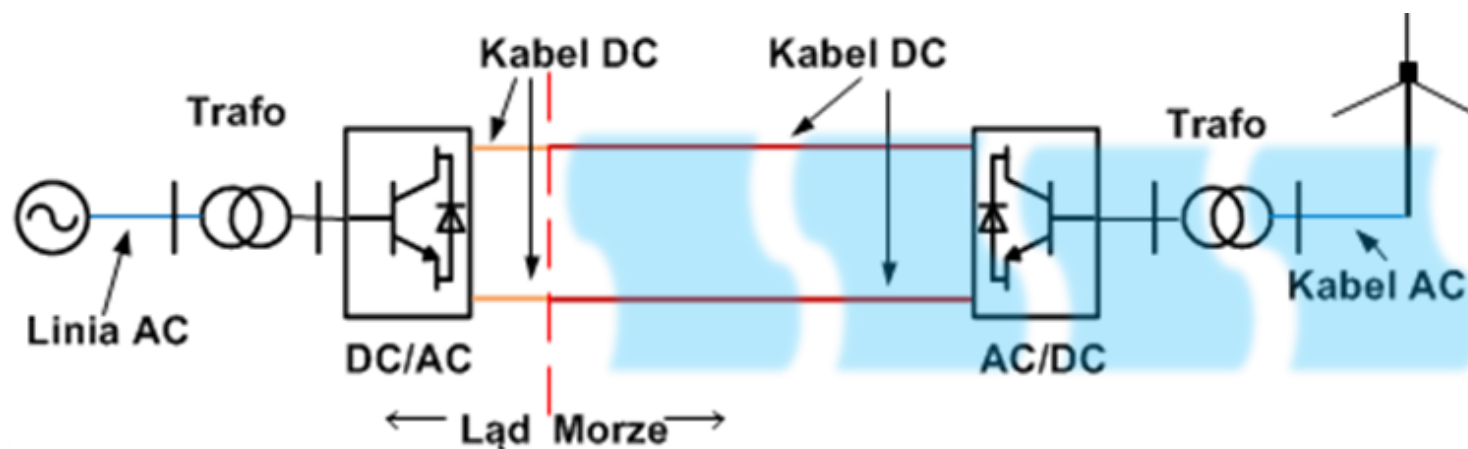

Rozporządzenie NC RfG (2016/631)

Profil pozostawania w pracy
źródła OZE podczas zwarcia

Morskie Farmy Wiatrowe (analizy Instytutu Energetyki)

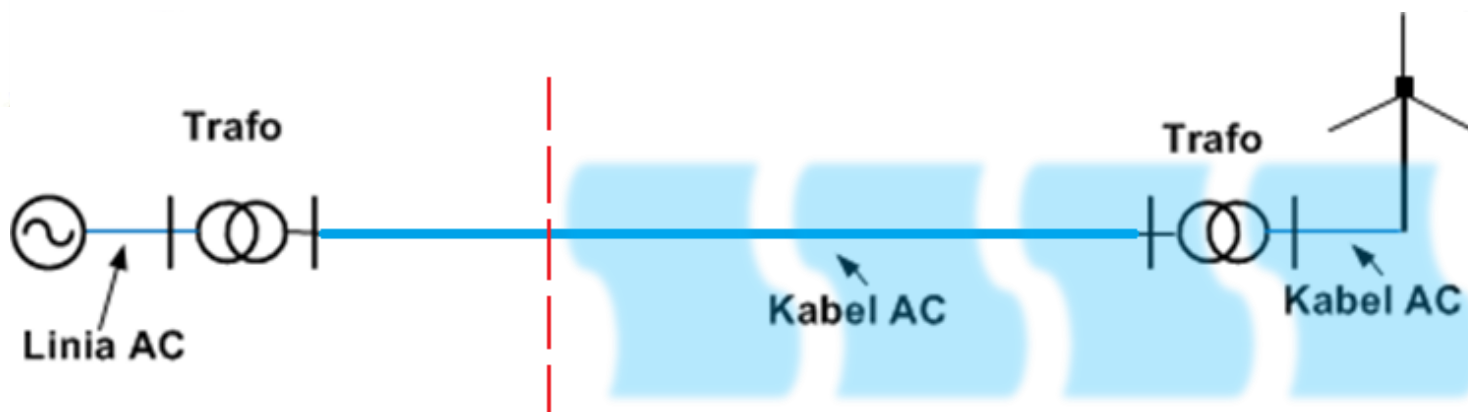

Kabel DC stosowany jeśli:

- farma bardzo daleko od brzegu

Zalety połączenia DC:

- lepsze możliwości sterow. przesyłem mocy czynnej oraz regulacji napięcia
- można wprowadzić w głąb lądu i przyłączyć w głębi systemu

Kabel AC stosowany jeśli:

- farma niezbyt daleko od brzegu

Zalety połączenia AC:

- dobrze opanowana i szeroko rozpowszechniona technologia
- niskie straty mocy

Forum
Innowacyjności

DZIĘKUJĘ

© Instytut Energetyki – Instytut Badawczy
dr inż. Michał Izdebski
2021

Ministerstwo
Klimatu i Środowiska

Instytut Energetyki
Instytut Badawczy

Narodowy Fundusz
Ochrony Środowiska
i Gospodarki Wodnej